

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**Факультет соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності
Кафедра історії, музеєзнавства та пам'яткознавства**

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МУЗЕЄФІКАЦІЇ

Програма та навчально-методичні матеріали з курсу

Освітньо-професійна програма «Музеєфікація історико-культурної
спадщини»

Спеціальність 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство»

Галузь знань – 02 Культура та мистецтво

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Харків, 2023

УДК 069. 01 (073)
Т 33

Друкуються за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 7 від 21.02.2023 р.)

Рецензенти:

О. Б. Супруненко, кандидат історичних наук, директор
Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського
А. О. Сошніков, доктор філософських наук, доцент кафедри
історії, музеєзнавства та пам'яткознавства ХДАК

Укладач:

А. Л. Щербань, доктор культурології, завідувач кафедри
історії, музеєзнавства та пам'яткознавства ХДАК

Т 33

Теорія та практика музеєфікації : прогр. та навч.-метод.
матеріали до курсу, освітньо-проф. програма “Музеєфікація
історико-культурної спадщини”, спец. 027 «Музеєзнавство,
пам'яткознавство», галузь знань 02 «Культура та
мистецтво», другий (магістер.) рівень вищ. освіти / М-во
культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад.
культури, Ф-т соц. комунікацій і музейно-турист. діяльн.,
Каф. історії, музеєзнавства та пам'яткознавства ;
[уклад. А. Л. Щербань]. — Харків : ХДАК, 2023. — 34 с.

Навчальний курс «Теорія та практика музеєфікації» є
важливою складовою підготовки бакалаврів за спеціальністю
027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство». Зміст курсу
розкриває теоретичні основи музеєфікації нерухомих пам'яток
як складової пам'яткознавчої науки, поглиблює знання
здобувачів вищої освіти з прикладних пам'яткознавчих
досліджень. Його вивчення сприяє підготовці нової генерації
кадрів, здатної на високому науковому та творчому рівні
музеєфікувати пам'ятки.

УДК УДК 069. 01 (073)

© Харківська державна академія культури, 2023

© Щербань А. Л., 2023

Програма навчальної дисципліни „Теорія та практика музеєфікації”

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Предмет: теорія і практика музеєфікації

Курс: Підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 6 Загальна кількість годин: 180 Тижневих годин: 2	Шифр та назва напрямку: 0201. Культура Шифр та назва спеціальності: 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство Спеціалісти 6.020103	Обов'язкова Рік підготовки: 5 Семестр: 9, 10 Лекції (теоретична підготовка): 34 год. Семінари: 20 год. Практичні: 14 год. Самостійна робота: 40 год. Вид контролю: залік, 9 семестр; Іспит, 10 семестр.

II. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розкрити теоретичні основи музеєфікації нерухомих пам'яток як складової пам'яткознавчої науки, поглибити знання здобувачів вищої освіти з прикладних пам'яткознавчих досліджень.

Завдання навчальної дисципліни:

- узагальнити уявлення студентів щодо завдань музеєфікації, її співвідношення з іншими науковими дисциплінами музеєзнавчого та пам'яткознавчого циклу;
- розглянути еволюцію музеєфікації як складової частини пам'яткознавчої науки;
- розкрити статус музеєфікації як дисципліни та міждисциплінарної сфери знань; розкрити значення для сучасного музеєзнавства та сфери охорони пам'яток;
- висвітлити основні напрямки та форми музеєфікації, що застосовуються до історико-культурних об'єктів;

- поглибити знання про феномен історико-культурних пам'яток і методологію їх сучасного соціокультурного використання;
- узагальнити сучасні концептуальні підходи до музеєфікації пам'яток;
- поглибити уявлення про сучасну проблематику та організацію музеєфікації історико-культурних об'єктів як в Україні, так і за її межами;
- сформувати дослідницький досвід студентів щодо практичного застосування теорії, напрямів і форм, методик музеєфікації історико-культурних пам'яток як у процесі виконання дипломної роботи, так і в різноманітних сферах майбутньої професійної діяльності.

Серед **загальних компетентностей**, які формуються в процесі вивчення навчальної дисципліни:

- Уміння спілкуватися різними комунікаційними стилями, а саме: неофіційним, офіційним та науковим.
- Уміння ефективно здійснювати міжособистісну, професійну і соціальну комунікацію.
- Навички спілкування у контексті міжнародної співпраці, міжкультурних зв'язків із використанням іноземних мов, включно зі спілкуванням з ЗМІ.
- Здатність провести усну презентацію та написати кваліфіковану статтю щодо музезнавчих досліджень, сучасних концепцій у пам'яткоохоронній справі для фахівців.
- Здатність всебічно і доступно передати інформацію про культурну спадщину спеціалізованій і неспеціалізованій аудиторії.
- Здатність працювати у команді, виконуючи провідну, лідерську роль, набуття навиків і досвіду роботи у міжнародній та мультикультурній групах.
- Чітке розуміння зв'язків між своїми обов'язками і завданнями команди та організації.
- Досягнення необхідних знань і розуміння ролі збереження спадщини для людства загалом і для своєї нації зокрема.
- Знання етичних норм і зобов'язань у сфері культурної спадщини, їх дотримання у професійній діяльності.

- Формування у студентів національної ідентичності, розуміння історичної спадщини України в контексті світового історичного процесу.

- Вміння працювати самостійно, розробляти стратегії та керувати часом.

- Здатність ставити цілі, скеровувати зусилля на пріоритетні напрямки роботи, наполегливість у досягненні мети; відповідальність за якість виконаної роботи;

- Ініціативність та підприємницький дух; здатність до пошуку, аналізу і синтезу, критичної оцінки інформації; креативність та здатність до системного мислення; можливість створювати нові ідеї (креативність); уміння аналізувати і адекватно вирішувати проблеми; вміння звітувати про проведену роботу, навички проектної роботи.

Серед професійних компетентностей:

- Знання про тенденції розвитку і найбільш важливі нові розробки та досягнення в сфері музейної і пам'яткоохоронної справи, а також у суміжних галузях.

- Знання ресурсів, доступних для проведення музеєфікації і наукового дослідження музейних об'єктів і музеалій, включаючи ті, що базуються на ІКТ (інформаційно-комунікативних технологіях) та здатність використовувати їх відповідно.

- Вміння провадити інноваційну діяльність в музейній справі та пам'яткоохоронній діяльності.

- Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються в галузі музеєзнавства і пам'яткознавства.

- Розуміння стратегій розвитку музейної справи та пам'яткоохоронної діяльності.

- Володіння навичками науково-дослідної, науково-педагогічної, управлінської діяльності.

- Здатність до розробки програм і концепцій розвитку музейної галузі та використання об'єктів спадщини.

- Здатність до впровадження новітніх музеологічних та пам'яткоохоронних практик у вітчизняну музейно-пам'яткоохоронну галузь.

- Вміння продукувати (створювати) елементи нових знань для вирішення завдань у відповідній сфері професійної діяльності.

- Осмислення і розуміння особливостей спадщини, її багатоперспективності, здатність розвивати і збагачувати ці якості.

- Здатність здійснювати музеєфікацію об'єктів культурної, історичної і природної спадщини.

- Уміння створити конкурентний музейний продукт на ринку культурних послуг.

- Здатність розвивати соціальне усвідомлення ролі культурної спадщини.

- Здатність управління і адміністрування музейними та пам'яткоохоронними установами.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

- Володіння достатніми знаннями в галузях, пов'язаних з організацією збереження, інтерпретації та використання спадщини, що дасть можливість критично аналізувати ситуацію в музейній та пам'яткоохоронній сфері та визначати ключові тенденції розвитку музейництва.

- Знання нормативно-правової бази музейної та пам'яткоохоронної справи, визначеної вітчизняним та міжнародним законодавством.

- Вміння розробляти та реалізовувати нові інноваційні музейні продукти та інноваційні продукти в галузі використання історико-культурного та природного надбання.

- Знання та розуміння методологій проектування та модернізації музейних та пам'яткоохоронних установ відповідно до нормативних вимог, чинних стандартів та технічних умов.

- Знання основ менеджменту та маркетингу проектами в музейній та пам'яткоохоронній справі.

- Уміння адаптувати результати наукових досліджень під час створення нових та використання існуючих експозицій, виставок, екскурсійно-туристичних маршрутів тощо.

- Уміння застосовувати набуті знання у формуванні ціннісних орієнтацій громадян, суспільного світогляду загалом.

- Уміння спроектувати, провести та завершити науковий проект, що об'єднує інструменти суміжних пов'язаних дисциплін

з розумінням універсальних знань історичного досвіду та культурних традицій України у європейському контексті.

- Розробляти стратегії для бізнес-моделей розвитку музейних і пам'яткоохоронних закладів, туристичних брендів і проектів на основі використання спадщини.

- Знати та вміти застосовувати інформаційно-комп'ютерні технології у професійній діяльності; передбачати та прогнозувати результат використання інформаційних технологій.

- Здатність комунікувати і співпрацювати з державними і громадськими організаціями, міжнародними музейними і пам'яткоохоронними інституціями.

- Здатність розробляти, редагувати, анотувати, коментувати історико-культурний контент для сучасного медіапростору.

- Вміння використовувати інтерактивні педагогічні прийоми та методи для різних цільових груп відвідувачів в контексті реалізації освітніх програм; здатність проводити навчальні лекції.

- Здатність проводити ревалоризацію (процес переоцінки цінності будь-якого об'єкта та надання йому більшої значущості) та музеєфікацією (перетворення об'єкту історії, культури чи природи на об'єкт екскурсійного показу) об'єктів історико-культурної та природної спадщини.

- Вміння розробляти концепції майбутніх музеїв, створювати і куріровати нові музеї всіх форм діяльності.

- Вміти залучати громади до охорони і популяризації культурної спадщини; розробляти концепції віталізації історико-культурного середовища як затребуваних механізмів розвитку місцевих громад за рахунок використання власного культурного надбання (активна участь місцевих жителів в збереженні культурної спадщини і її інтеграції в соціальний і економічний сектор).

- Можливість здійснювати стратегічне музейне планування в умовах ринкової динаміки та конкуренції.

IV. Зміст і структура дисципліни

Навчальна дисципліна складається з 4-х розділів, які містять 15 тем, зв'язаних між собою змістовими складовими.

I розділ містить 4 теми: Місце музеєфікації серед дисциплін пам'яткознавчого циклу; Генеза та еволюція музеєфікації; Напрямки та форми; Критерії оцінки пам'яток історії та культури для вибору напрямів і форм музеєфікації;

II розділ містить 4 теми: Особливості музеєфікації пам'яток історії; Особливості музеєфікації пам'яток археології; Особливості музеєфікації архітектурних пам'яток; Особливості музеєфікації пам'яток садово-паркового, монументального мистецтва і ландшафтних пам'яток;

III розділ містить 4 теми: Розробка проекту з музеєфікації історико-культурних пам'яток; Музеєфіковані пам'ятки як об'єкти туристичної індустрії; Ринкові процедури в процесах музеєфікації; Методика оцінювання ефективності функціонування музеєфікованих пам'яток історії і культури;

IV розділ містить 3 теми: Загальносвітовий досвід музеєфікації пам'яток; Особливості реалізації музеєфікації на пострадянському просторі; Досягнення й прорахунки музеєфікації в Україні.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі заліку (9 семестр) та іспиту (10 семестр). Передбачені рубіжні етапи контролю у формі якості виконання практичних завдань, перевірки конспектів, рефератів, якості виконання завдань самостійної роботи студентів, тестування.

V. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ (денне відділення)

№ п/п	Назва розділів, тем	Усього годин	Лекцій	Семінари	Практичні	Сам. роботи	Форми контролю
1	2	3	4	5	6	7	8
Розділ 1. Теорія музеєфікації							
1.	Місце музеєфікації серед дисциплін пам'яткознавчого циклу	2	2				
2.	Генеза та еволюція музеєфікації	6	4	2		10	

3.	Напрямки та форми	10	4	2	2	10	
4.	Критерії оцінки пам'яток історії та культури для вибору напрямів і форм музеєфікації	8	4		2	10	тест
Розділ 2. Особливості музеєфікації різновидових пам'яток							
5.	Особливості музеєфікації пам'яток історії	2	2				
6.	Особливості музеєфікації пам'яток археології	8	4	2	2	11	
7.	Особливості музеєфікації архітектурних пам'яток	4	4	2			
8.	Особливості музеєфікації пам'яток садово-паркового, монументального мистецтв і ландшафтних пам'яток	8	2	2	2	10	
	Усього	95	26	10	8	51	залік
Розділ 3. Практичні заходи з проведення музеєфікації історико-культурних пам'яток							
9.	Розробка проекту з музеєфікації історико-культурних пам'яток	10	4		2	10	
10.	Музеєфіковані пам'ятки як об'єкти туристичної індустрії	10	4	2	2	10	
11.	Ринкові процедури в процесах музеєфікації	4	4	2			
12.	Методика оцінювання ефективності функціонування музеєфікованих пам'яток історії і культури	8	2		2	11	тест
Розділ 4. Практичний досвід музеєфікації історико-культурних пам'яток							

13	Загальносвітовий досвід музеєфікації пам'яток	8	4	2	2	10	
14	Особливості реалізації музеєфікації на пострадянському просторі	8	2	2		10	реф-т
15	Досягнення й прорахунки музеєфікації в Україні	8	2	2		10	
	Усього	109	22	10	6	71	іспит

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ (заочне відділення)

№ п/п	Назва розділів, тем	Усього годин	Лекції	Семінари	Практичні	Сам. Роботи	Форми контролю
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Місце музеєфікації серед дисциплін пам'ятокзнавчого циклу	2	2				
2.	Напрямки та форми	6	4		2		
3.	Особливості музеєфікації різновидових пам'яток	6	4	2			
4.	Практичні заходи з проведення музеєфікації історико-культурних пам'яток	6	4		2		
	Усього	20	14	2	4		іспит

VI. ЗМІСТ КУРСУ

Розділ 1. ТЕОРІЯ МУЗЕЄФІКАЦІЇ.

Тема 1. Місце музеєфікації серед дисциплін пам'яткознавчого циклу

Визначення та завдання наукової дисципліни. Об'єкт, предмет, структура музеєфікації.

Змістовне наповнення терміну. Співвідношення та зв'язок музеєфікації з іншими науками пам'яткознавчого циклу та галузями знань: соціологією, культурологією, психологією, історичним джерелознавством, музеєзнавством, комунікологією та ін.

Значення серед інших наук музеєзнавчого та пам'яткознавчого циклу. Важливість музеєфікації для справи збереження історико-культурних пам'яток. Роль та задачі музеєфікації на сучасному етапі.

Тема 2. Генеза та еволюція музеєфікації

Генеза поняття „пам'ятка”. Перші розробки методів охорони історико-культурних пам'яток.

Виокремлення завдань сучасного використання пам'яток та пристосування їх до цих завдань з-поміж інших пам'яткоохоронних заходів. Виникнення поняття „музеєфікація”.

Особливості розуміння завдань музеєфікації в радянський період. Практика її реалізації. Досягнення й недоліки вітчизняної музеєфікації у 60-80-ті роки ХХ ст.

Сучасне розуміння музеєфікації. Новітні завдання пристосування пам'яток до екскурсійного відвідування. Проблеми музеєфікації в сучасній Україні. Питання значення музеєфікації для розвитку туристичної індустрії.

***Семінарське заняття:** Розвиток вітчизняної музеєфікації та її місце серед дисциплін музейно-пам'яткознавчого циклу*

Тема 3. Напрямки та форми

Створення на базі пам'яток музеїв та заповідників. Організація музеїв на основі історико-культурних пам'яток. Ансамблеві музеї. Середовищні музеї. Переваги та недоліки організації музеїв на основі пам'яток. Вітчизняний досвід практичного застосування.

Пристосування історико-культурних пам'яток під музеї. Замки-музеї, палаци-музеї, храми-музеї, музеї-монастирі, музеї-садиби, будинки-музеї, квартири-музеї, пам'ятники-музеї. Їх функції та задачі, особливості збереження історико-культурної спадщини. Особливості організації музейної роботи.

Організація музеїв на території пам'яток. Музеї під відкритим небом, живі музеї, екомузеї. Їх загальні характеристики, особливості організації музейної роботи. Переваги та недоліки організації музеїв на території пам'яток.

Створення заповідників як форма музеєфікації історико-культурних пам'яток. Історико-культурні, історико-архітектурні, історико-археологічні, історико-етнографічні заповідники, музеї-заповідники. Вимоги до музеєфікації пам'яток в рамках заповідника. Особливості роботи заповідника та організації форм музейної роботи в його рамках. Переваги та недоліки створення заповідників як однієї з форм музеєфікації.

Використання об'єктів історико-культурної спадщини в туристичній індустрії як другий напрям музеєфікації. Взаємостосунки сфери охорони історико-культурної спадщини, музейної галузі і туризму. Важливість туристичної індустрії для реалізації потенціалу, закладеного в пам'ятках як історико-культурних об'єктах. Співвідношення музеєфікованої пам'ятки та туристичного продукту. Переваги та недоліки використання об'єктів історико-культурної спадщини в туристичній індустрії. Вітчизняний досвід практичного застосування.

Пристосування пам'яток безпосередньо під різноманітні об'єкти туристичної інфраструктури. Вимоги до відбору пам'яток, відповідно нового призначення.

Пристосування окремих частин пам'яток під об'єкти туристичної інфраструктури. Відповідність вимогам нового використання. Особливості цієї форми музеєфікації.

Будівництво нових організацій відпочинку і туризму поряд із цінними пам'ятками. Критерії добору пам'яток.

Забезпечення екскурсійного відвідування пам'яток без створення музею на його території як третій напрям музеєфікації. Особливості третього напрямку музеєфікації. Вимоги до пам'яток. Особливості застосування напрямку. Переваги та недоліки забезпечення екскурсійного відвідування пам'яток без створення

музею на його території. Вітчизняний досвід практичного застосування.

***Практичне заняття:** Співвідношення напрямів і відповідних їм форм музеєфікації історико-культурних об'єктів.*

Тема 4. Критерії оцінки пам'яток історії та культури для вибору напрямів і форм їх музеєфікації

Історична, архітектурна, художня, наукова і естетична цінності. Пріоритет історико-культурної складової при вирішенні питань музеєфікації.

Особливості містобудівного розташування. Опис пам'яток в центрі, на околицях та за межами населеного пункту. Характеристика пам'яток з позицій їх значення у формуванні силуету міської забудови, композиційних доміант, можливостей нового будівництва, транспортного доступу, наявності навколо мальовничих ландшафтів, наявності поблизу різних виробництв і промислових підприємств.

Характеристика місцезнаходження. Опис місцезнаходження пам'ятки та його особливостей. Пам'ятки, розташовані на мальовничому ландшафті, що при цьому беруть активну участь у формуванні архітектурного силуету населеного пункту. Пам'ятки, що знаходяться в центральній частині населеного пункту, оточені більш пізньої міської забудовою або окремими історичними пам'ятниками. Пам'ятки, що знаходяться окремо, частково оточені історичною забудовою в поєднанні з мальовничим ландшафтом. Пам'ятки відокремлені, частково оточені рядовий забудовою. Пам'ятки, що знаходяться на окраїні населеного пункту, при цьому мальовничий природний ландшафт бере активну участь у формуванні її композиції та силуету. Пам'ятки, розташовані на мальовничому ландшафті далеко від населених пунктів.

Характеристика навколишнього ландшафту. Оцінка території з точки зору зручності транспортного під'їзду або пішохідного доступу до пам'ятника. Санітарно-гігієнічна оцінка природно-кліматичних факторів з точки зору їх впливу на людський організм. Характеристика ландшафтів з виявленням їх естетичних якостей і можливих напрямів подальшої трансформації.

Технічний стан пам'яток. Рівень збереження об'єктів історико-культурної спадщини та його вплив на вибір напрямів і форм музеєфікації. Пам'ятки, що збереглися повністю у відмінному стані. Пам'ятки, що збереглися майже повністю, лише з незначними втратами, що потребують ремонту. Пам'ятки, частина споруд яких збереглася, а інша знаходиться в напівзруйнованому стані. Пам'ятки, що знаходяться в напівзруйнованому або зруйнованому стані. Пам'ятки, що збереглися фрагментарно або у вигляді фрагментів руїн.

Особливості об'ємно-просторових рішень пам'яток. Масштаби території, задум будівельників, товщина і висота стін, характеристики внутрішнього простору пам'яток. Замкнені, компактні, блоковані та павільйонні композиційні групи. Особливості об'ємно-просторових зв'язків і питання функціонального зв'язку технологічних процесів нового призначення пам'яток.

Особливості архітектурно-планувальних рішень. Самі будівлі, їх структура, приміщення, розташування та їх вплив на вибір напрямів і форм музеєфікації. Показники, від яких залежить архітектурно-планувальне вирішення пам'яток.

Характеристика сучасного використання та його вплив на вибір напрямів і форм музеєфікації пам'яток. Використання, що задовольняє потреби нового призначення, фізичної і моральної збереження, навколишніх ландшафтів і будов. Використання, що забезпечує функціональний процес, умови фізичного і морального збереження. Використання, що забезпечує збереження фасадів, але обмежує ознайомлення з ними, що не відповідає умовам моральної збереження. Використання, що не відповідає умовам збереження, використовується не за призначенням. Відсутність будь-якого сучасного використання. Пам'ятки, що реставруються без нового функціонального призначення.

Економічна доцільність пристосування до нових функцій. Економічна доцільність залучення пам'яток до сучасного життя. Програма художньо-естетичного виховання суспільства, підвищення культурного рівня розвитку людей, виховання духовності в порівнянні з витратами на музеєфікацію. Порівняння можливих варіантів, комплексний облік критеріїв та можливість оптимального вирішення проблеми музеєфікації пам'яток.

Практичне заняття: Оцінка пам'яток історії та культури за критеріями добору та визначення відповідних напрямів і форм їх музеєфікації.

Розділ 2. ОСОБЛИВОСТІ МУЗЕЄФІКАЦІЇ РІЗНОВИДОВИХ ПАМ'ЯТОК

Тема 5. Особливості музеєфікації пам'яток історії

Особливості пам'яток історії, що впливають на реалізацію музеєфікаційних процесів.

Вимоги до музеєфікації будинків, споруд і комплексів, пов'язаних зі значними подіями або видатними людьми. Новий підхід у музеєфікації літературно-меморіальних садибних комплексів. Головні характерні поєднання в збереження пам'яток історії. Складові меморіально-історичних комплексів.

Вимоги до музеєфікації середовищного простору.

Виокремлення пейзажних зон, панорамних пунктів, комунікаційних ландшафтних ліній - доріг, стежок, зручних для кінних, екологічних, пікнікові та інших прогулянок. Обстеження території з точки зору якості місця.

Характеристика репрезентативності ландшафту: типовість і особливості, ландшафтне різноманіття, його унікальності, привабливості, «незайманість», символічна і ідентифікаційна цінності. Дослідження резервів культурного шару.

Вивчення культурної спадщини, в тому числі народних промислів, фолкспецифіки, соціофактів, ментифактів, артефактів (культурних традицій (мова, релігія, меморіально-культурна специфіка (меблі, начиння). Сучасні креативні практики, пов'язані з традиційною та інноваційною їх специфікою.

Вимоги до музеєфікації історичних поселень. Збір всіх доступних матеріалів і відомостей як перший етап музеєфікації. Виявлення головних аспектів, на які спирається показ і розповідь, гідне збереження, відновлення, реставрації. Розробка екскурсій, відновлення або створення інфраструктури і шляхів сполучення як складова процесу музеєфікації історичних поселень. Відновлення історичних поселень шляхом організації туризму.

Вимоги до музеєфікації окремих поховань і некрополів.

Вимоги до музеєфікації видатних місць, пов'язаних зі значними подіями або видатними людьми.

Тема 6. Особливості музеєфікації пам'яток археології

Специфіка пам'яток археології. «Хартія по охороні та використанню археологічної спадщини». Визначення музеєфікації пам'яток археології. Технологічний і соціальний аспекти музеєфікації пам'яток археології.

Співвідношення завдань археологів і музейних працівників. Специфіка пам'яток та плановані варіанти його збереження. Інженерно-геологічні дослідження пам'яток як невід'ємна частина робіт з музеєфікації.

Методи музеєфікації пам'яток археології. Створення археологічних заповідників. Особливості музейного показу археологічних пам'яток. Археологічні музеї-скансени.

Моделювання історії та культури музейними засобами. Археопарки різних типів: *in situ*, археологічні «діснейленди», «археодрами» — експериментальні поселення з моделюванням, реконструкцією давніх поселень.

Музеєфікація археологічних пам'яток в умовах природного ландшафту.

Порівняльний аналіз вітчизняного та закордонного досвіду музеєфікації археологічних пам'яток. Сучасні шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.

***Практичне заняття:** Аналіз і подальше визначення методів музеєфікації окремих пам'яток історії та археології України.*

Тема 7. Особливості музеєфікації архітектурних пам'яток

Шляхи та напрямки музеєфікації пам'яток фортифікаційної архітектури. Особливості цього виду пам'яток: замки, фортеці, міські укріплення, земельно-кам'яні фортифікації, інженерні фортифікації нового часу. Проблеми реставрації та відновлення. Питання сучасного використання. Порівняльний аналіз вітчизняного та закордонного досвіду музеєфікації пам'яток фортифікаційної архітектури. Вимоги до музеєфікації цього виду пам'яток.

Шляхи та напрямки музеєфікації пам'яток палацово-паркової архітектури. Особливості цього виду пам'яток:

палацово-паркові комплекси, садиби, мастки. Проблеми реставрації та відновлення. Необхідність сучасного використання. Поєднання з пам'ятками садибно-паркового мистецтва. Ансамблевий та середовищний музей в пам'ятках палацово-паркової архітектури. Порівняльний аналіз вітчизняного та закордонного досвіду музеєфікації пам'яток палацово-паркової архітектури. Вимоги до музеєфікації цього виду пам'яток.

Шляхи та напрямки музеєфікації пам'яток культової архітектури. Особливості цього виду пам'яток: храми, монастирі, костели, синагоги, каплиці, склепи, мечеті, кенаси, скельні монастирі. Питання сучасного використання. Проблема можливості музеєфікації при сучасному використанні за первісним призначенням. Взаємовідносини з релігійною конфесією та форми музеєфікації. Порівняльний аналіз вітчизняного та закордонного досвіду музеєфікації пам'яток культової архітектури. Вимоги до музеєфікації цього виду пам'яток.

Шляхи та напрямки музеєфікації пам'яток містобудівної архітектури. Особливості цього виду пам'яток. Сучасне використання історичних споруд міста. Порівняльний аналіз вітчизняного та закордонного досвіду музеєфікації пам'яток містобудівної архітектури. Вимоги до музеєфікації цього виду пам'яток.

Шляхи та напрямки музеєфікації пам'яток промислової архітектури. Особливості цього виду пам'яток: фабрики, заводи, склади, амбари, шахти, електро- та гідростанції, промислові споруди. Сучасний технічний стан. Питання використання. Порівняльний аналіз вітчизняного та закордонного досвіду музеєфікації пам'яток промислової архітектури. Вимоги до музеєфікації цього виду пам'яток.

Шляхи та напрямки музеєфікації пам'яток інженерної архітектури. Особливості цього виду пам'яток: водогони, мости, шляхова інфраструктура, водонапірні башти, межові стовпи. Питання сучасного використання. Проблема можливості музеєфікації при сучасному використанні за первісним призначенням. Порівняльний аналіз вітчизняного та закордонного досвіду музеєфікації пам'яток інженерної архітектури. Вимоги до музеєфікації цього виду пам'яток.

Тема 8. Особливості музеєфікації пам'яток садово-паркового, монументального мистецтв і ландшафтних пам'яток

Особливості пам'яток садово-паркового мистецтва, що впливають на реалізацію музеєфікаційних процесів. Методика музеєфікації. Пам'ятки садово-паркового мистецтва як самостійний об'єкт. Пам'ятки садово-паркового мистецтва в комплексі з пам'яткою палацово-паркової архітектури. Шляхи реалізації музеєфікаційного проекту.

Особливості пам'яток монументального мистецтва, що впливають на реалізацію музеєфікаційних процесів. Методика музеєфікації. Пам'ятки монументального мистецтва як самостійний об'єкт. Пам'ятки монументального мистецтва в комплексі з пам'яткою садово-паркового мистецтва. Пам'ятки монументального мистецтва в поєднанні з архітектурними, історичними або археологічними пам'ятками. Пам'ятки монументального мистецтва як експозиція просто неба музеїв і заповідників, розташованих поруч. Проблеми реалізації музеєфікації.

Особливості ландшафтних пам'яток, що впливають на реалізацію музеєфікаційних процесів. Вимоги до музеєфікації ландшафтних пам'яток. Проблеми реалізації музеєфікації.

***Практичне заняття:** Аналіз і подальше визначення методів музеєфікації окремих пам'яток архітектури, садово-паркового, монументального мистецтв і ландшафтних пам'яток України.*

Розділ 3. ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ З ПРОВЕДЕННЯ МУЗЕЄФІКАЦІЇ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК

Тема 9. Розробка проекту з музеєфікації історико-культурних пам'яток

Музеєфікаційний проект: його мета, задачі та значення. Загальні складові проекту музеєфікації пам'яток історії та культури.

Постановка мети і завдань музеєфікації окремого історико-культурного об'єкту.

Аналіз пам'яток по критеріям оцінки для вибору напрямів і форм їх музеєфікації.

Визначення з методом збереження пам'ятки та його практична реалізація. Складові робіт з консервації, реставрації та реабілітації пам'яток.

Благоустрій навколишніх територій.

Проведення робіт з розкриття інформаційного потенціалу пам'яток.

Експозиційне будівництво. Особливості його реалізації на території пам'яток в залежності від обраного напрямку і форми музеєфікації.

Організація рекреаційної зони на території пам'ятки.

Створення об'єктів туристичної інфраструктури в залежності від обраного напрямку і форми музеєфікації. Поняття туристичної інфраструктури, її складові.

Забезпечення музейною друкованою та сувенірною продукцією.

Реклама та включення пам'ятки в туристичні маршрути як останній етап проекту з музеєфікації пам'яток.

***Практичне заняття:** Практика створення проекту музеєфікації на прикладі окремих історико-культурних пам'яток України.*

Тема 10. Музеєфіковані пам'ятки як об'єкти туристичної індустрії

Музеєфікація і туризм. Туристичний продукт. Об'єкти туристичної інфраструктури. Функціонування музеєфікованих об'єктів. Інфраструктура транспорту й зв'язку в Україні. Загальна оцінка сучасного туристичного ринку України. Співвідношення між зовнішнім і внутрішнім туризмом. Світовий аналіз використання історико-культурних пам'яток в туристичній індустрії. Місце музеєфікації в цих процесах.

Види туризму. Культурний туризм. Попит на непристосовані до екскурсійного відвідування історико-культурні пам'ятки України. Необхідність музеєфікації пам'яток як основа для розвитку культурного туризму. Види туризму, що базуються на основі використання пам'яток історії та культури.

Характеристика діючих туристичних маршрутів на основі використання історико-культурної спадщини.

Туристичний маршрут. Види туристичних маршрутів. Кільцевий, лінійний та радіальний маршрути. Особливості видів маршрутів: тривалість, довжина, обслуговуючий транспорт, вибір об'єктів екскурсійного показу. Залучення пам'яток історії і культури України до туристичної індустрії шляхом їх музеєфікації.

Екскурсія. Види екскурсій по пам'яткам історії і культури. Вимоги до підготовки і проведення таких екскурсій.

Недоліки сучасного внутрішнього туризму, що базується на використанні об'єктів історико-культурної спадщини. Перспективи подальшої музеєфікації пам'яток України і її вплив на розвиток внутрішнього туризму.

***Семінарське заняття:** Історико-культурні пам'ятки України як об'єкти туристичної індустрії (на прикладі окремих об'єктів).*

***Практичне заняття:** Практика створення туристичних маршрутів на основі використання історико-культурних пам'яток.*

Тема 11. Ринкові процедури в процесах музеєфікації

Облік історичної спадщини та аналіз стану готовності до виведення на туристичний ринок шляхом характеристики за основними критеріями для визначення можливостей їх використання. Відбір за рівнем готовності.

Забезпечення найбільш підготовлених об'єктів необхідними ресурсами, інфраструктурою і туристичними послугами.

Формування інвестиційних проектів та визначення фінансових коштів для проведення робіт з реставрації або пристосуванню. Забезпечення ресурсів для консервації, які потребують цього об'єктів.

Ринок туристичних послуг в Україні. Дослідження цільового ринку. Особливості сегментів цільового ринку для музеєфікованих пам'яток.

Реклама і музеєфікація об'єктів історико-культурної спадщини. Види реклами. Пряма реклама та шляхи її реалізації.

Особливості дії прямої реклами. Непряма реклама та шляхи її реалізації. Особливості дії непрямой реклами.

Зміст рекламної інформації про музеєфіковані об'єкти історико-культурної спадщини. Вимоги до рекламної інформації. Способи подачі рекламної інформації. Переваги та недоліки.

Формування попиту на музеєфіковані об'єкти. Шляхи формування попиту. Прямий та непрямий попит і їх особливості. Методи формування попиту на музеєфіковані пам'ятки історії та культури.

Моніторинг функціонування в ринкових умовах музеєфікованих пам'яток.

Тема 12. Методика оцінювання ефективності функціонування музеєфікованих пам'яток історії і культури

Фактори, що впливають на економічну доцільність музеєфікації пам'яток. Особливості розробки проекту пристосувань до нових функцій в залежності від технічного стану пам'яток.

Економічні показники, що впливають на економічну ефективність і доцільність.

Вартість необхідних робіт. Вартість витрат на реставрацію та пристосування до нових функцій можна визначити за формулою. Терміни введення в експлуатацію пристосованих до туристичних функцій пам'ятників.

Період окупності новоствореного туристичного продукту. Критерії оцінки можливостей і доцільності пристосування до музейно-туристичним функцій

Розрахунок кількісних і якісних нормативів послуг відпочинку й туризму.

Шляхи підвищення рентабельності. Використання діючих будівель з максимальною кількістю функцій при мінімальних зміни їх структури. Введення в систему туристичної індустрії нових форм і методів обслуговування відпочиваючих.

Розрахунок розробки ефективності експлуатації музеєфікованих пам'яток.

***Практичне заняття:** Розрахунок ефективності функціонування музеєфікованих пам'яток історії і культури (на прикладі окремих об'єктів).*

Розділ 4. ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД МУЗЕЄФІКАЦІЇ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК

Тема 13. Загальносвітовий досвід музеєфікації пам'яток

Музеєфікація в країнах Західної та Східної Європи. Досвід Франції. Замки Луари. Досвід Італії; музеєфікація археологічних пам'яток. Досвід Польщі. Післявоєнне відновлення Варшави, Кракова. Відновлення замків Польщі. Музеєфікація замків та фортець в країнах Східної Європи. Музеєфікація пам'ятників археології в країнах Західної Європи

Музеєфікація пам'яток історії в США. Світовий досвід музеєфікації пам'яток садово-паркового мистецтва.

Досвід з музеєфікації пам'яток країн східної Азії: Китай, Японія, Корея.

Проведення музеєфікаційних процесів у країнах Передньої Азії та Близького Сходу: Туреччина, Іран, Ірак, ОАЕ.

Досвід збереження та використання історико-культурної спадщини в туристичній індустрії серед країн Південно-Східної Азії: Індія, Тайвань, В'єтнам, Індонезія.

Музеєфікація історико-культурних об'єктів в країнах Південної Америки. Спадок доколумбової індіанської епохи та його використання для розвитку туризму.

Використання об'єктів історико-культурної спадщини в туристичній індустрії серед країн Африки. Пристосування пам'яток цивілізації давнього Єгипту до екскурсійного відвідування.

Семінарське заняття: Музеєфікація різновидових пам'яток у різних країнах світу.

Тема 14. Особливості реалізації музеєфікації на пострадянському просторі

Аналіз сучасного стану музеєфікації в Росії. Державна політика щодо збереження та використання історико-культурних пам'яток.

Практика створення ансамблевих, середовищних музеїв в Росії. Практика створення екомuzeїв: досягнення та прорахунки.

Досвід музеєфікації пам'яток фортифікаційної архітектури на прикладі північних фортець і міста Выборг.

Досвід музеєфікації пам'яток історії на прикладі історико-культурного заповіднику „Бородіно”.

Досвід музеєфікації пам'яток палацової архітектури та садово-паркового мистецтва на прикладі палацово-паркових комплексів Санкт-Петербургу, садибної архітектури на прикладі садибних комплексів Московської області.

Практика музеєфікації пам'яток археології на прикладі пам'яток „стародавньої” Москви.

Визначні туристичні маршрути на основі використання музеєфікованих об'єктів: „Палаці Санкт-Петербургу та Ленінградської області”, „Золоте кільце Росії”, „Кіжи”, „Північні монастирі”.

Досвід музеєфікації пам'яток історії та культури в Білорусії. Державна політика щодо збереження та використання історико-культурних пам'яток.

Палацово-паркові та садибні комплекси Білорусі. Відтворення та пристосування до екскурсійного обслуговування замків Білорусі.

Практика музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини в Прибалтійських країнах. Старе місто в Талліні, Вільнюсі, Ризі та їх пристосування до екскурсійного відвідування.

Використання об'єктів історико-культурної спадщини в туристичній індустрії серед країн Середньої Азії. Міста-музеї Самарканд, Бухара, Хіва, Мевр та інші.

***Семінарське заняття:** Музеєфікація різновидових пам'яток у Росії.*

Тема 15. Досягнення й прорахунки музеєфікації в Україні

Аналіз сучасного стану музеєфікації в Україні. Загальнодержавна політика щодо збереження та використання історико-культурних пам'яток.

Характеристика музеєфікаційних процесів на заході країни. Замки Львівщини. Замки Закарпаття. Напрямки та форми пристосування пам'яток до екскурсійного відвідування.

Створення історико-культурних заповідників. Заповідники „Давній Галич”, „Стародавній Луцьк”, „Кам'янець”, „Меджибіж”, Кременецький заповідник, „Замки Тернопілля”. Спроби створення

середовищних і ансамблевих музеїв на основі об'єктів історико-культурної спадщини.

Характеристика музеєфікаційних процесів на сході країни. Заповідники „Хортиця”, „Путивль”, „Глухів”. Відтворення Батурина та його музеєфікація.

Динаміка музеєфікаційних процесів в центрі країни. Розвиток туристичної галузі на основі об'єктів історико-культурної спадщини. Заповідники „Софія Київська”, „Киево-Печерська Лавра”.

Відтворення Чигиринської фортеці, хутора Б. Хмельницького в Суботіві та їх залучення до туристичної індустрії.

Сучасні тенденції у вітчизняній музеєфікації. Пріоритет у пристосуванні пам'яток під музеї. Динаміка процесу створення заповідників.

Недоліки туристичного використання пам'яток історико-культурної спадщини. Зневаження історико-культурного потенціалу пам'яток. Пам'ятки як складова частина індустрії туризму. Підвищення туристичної атрактивності пам'яток за допомогою їх музеєфікації.

Семінарське заняття: Сучасна практика музеєфікації в Україні.

VII. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема 2. Генеза та еволюція музеєфікації

Семінарське заняття: Розвиток вітчизняної музеєфікації та її місце серед дисциплін музейно-пам'ятокознавчого циклу – 2 год.

Мета: засвоїти сутність музеєфікації, її становлення, сучасні роль та завдання.

Питання:

1. Виникнення поняття «музеєфікація»; порівняння з сучасним розумінням цього терміну.

2. Еволюція музеєфікації: розуміння процесів на початковому етапі, за радянських часів, у сучасній Україні.

3. Сучасні роль та завдання музеєфікації.

4.Значення музеєфікації серед інших дисциплін музеєзнавчого та пам'яткознавчого циклу.

Література [9, 11, 26, 33, 34, 36, 54, 69, 74, 77, 81].

Самостійна робота студентів: Еволюція вітчизняної музеєфікації – 2 год.

Мета: твердо засвоїти поняття музеєфікації, сучасне змістовне наповнення цього терміну.

Завдання:

1). Користуючись літературою з теми, знайти відповіді на такі проблемні запитання:

- перші спроби перетворення пам'яток на об'єкти музейного показу в Україні;
- виникнення терміну «музеєфікація»
- змістовне наповнення терміну «музеєфікація» в Радянській Україні;
- змістовне наповнення сучасного терміну «музеєфікація».

Література [9, 11, 26, 33, 34, 36, 54, 69, 74, 77, 81].

Тема 3. Напрямки та форми

Практичне заняття: Співвідношення напрямів і відповідних їм форм музеєфікації історико-культурних об'єктів – 2 год.

Мета: закріпити знання напрямків і відповідних їм форм музеєфікації; виробити вміння визначати напрямки й форми музеєфікації відносно конкретних історико-культурних пам'яток.

Зміст та послідовність виконання завдання:

- 1.Отримати спеціально розроблене тестове завдання.
- 2.Визначити проти кожного напрямку музеєфікації відповідну йому форму.
3. За описом методики музеєфікації визначити, за яким напрямком та формою її було проведено.
4. На основі запропонованого історико-культурного об'єкту з описом головних його характеристик визначити, які саме напрямки та форми будуть найбільш оптимальними для його музеєфікації.

Література [1, 3, 8, 9, 10, 17, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 36, 42, 43, 47, 48, 51, 52, 56, 68, 80, 83, 84, 85, 87, 90, 101].

Самостійна робота студентів: Опанування роботи з напрямками та формами музеєфікації – 4 год.

Мета: розглянути напрямки та відповідні їм форми, за якими здійснюється музеєфікація історико-культурних пам'яток, чітко розуміти вимоги до вибору.

Завдання:

1. Засвоїти особливості:

- пристосування пам'ятки під музей;
- влаштування музею на території пам'ятки;
- організації заповідника;
- використання пам'ятки в туристичній сфері;
- пристосування пам'ятки до екскурсійного відвідування без організації музею на її території.

Література [1, 3, 8, 9, 10, 17, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 36, 42, 43, 47, 48, 51, 52, 56, 68, 80, 83, 84, 85, 87, 90, 101].

Тема 4. Критерії оцінки пам'яток історії та культури для вибору напрямів і форм їх музеєфікації

Практичне заняття: Оцінка пам'яток історії та культури за критеріями добору та визначення відповідних напрямів і форм їх музеєфікації – 2 год.

Мета: виробити вміння оцінювати історико-культурних пам'яток для вибору напрямів і форм їх музеєфікації.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Отримати ілюстративний матеріал.
2. На основі запропонованого ілюстративного матеріалу оцінити:

- містобудівне розташування пам'ятки;
- місце розташування об'єкту;
- характер оточуючого середовища;
- технічний стан об'єкту;
- характер сучасного використання.

3. Виходячи з проведеного аналізу визначити, яка саме форма музеєфікації буде найбільш ефективною по відношенню до даного історико-культурного об'єкту.

4. Обґрунтувати свій вибір.

Література [1, 2, 5, 6, 15, 16, 20, 23, 24, 41, 44, 48, 51, 55, 58, 63, 76, 78, 81, 98].

Самостійна робота студентів: Опанування роботи з критеріями оцінки історико-культурних пам'яток для вибору напрямів і форм їх музеєфікації – 2 год.

Мета: опанувати критерії оцінки, за якими відбувається вибір відповідних форм музеєфікації історико-культурних пам'яток.

Завдання:

1. Засвоїти особливості критеріїв оцінки пам'яток історії та культури для вибору напрямів і форм їх музеєфікації;

2. Провести паралелі між критеріями оцінки пам'яток і напрямками їх музеєфікації.

Література [1, 2, 5, 6, 15, 16, 20, 23, 24, 41, 44, 48, 51, 55, 58, 63, 76, 78, 81, 98].

Заліковий модуль 2.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ МУЗЕЄФІКАЦІЇ РІЗНОВИДОВИХ ПАМ'ЯТОК

Тема 6. Особливості музеєфікації пам'яток археології

Практичне заняття: Аналіз і подальше визначення методів музеєфікації окремих пам'яток історії та археології України – 2 год.

Мета: виробити вміння визначати напрями та методи музеєфікації пам'яток історії та археології.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Опрацювати профільні ресурси Інтернету, запропоновану літературу. Скласти список пам'яток історії та археології України, що можуть стати прикладом для виконання завдання.

2. Визначити особливості цих пам'яток, що впливають на проведення їх музеєфікації.

3. Провести оцінку обраних пам'яток за спеціальними критеріями для вибору напрямів і форм їх музеєфікації

4. Визначити напрями і форми музеєфікації обраних пам'яток, обґрунтувати свій вибір.

5. Розробити методику музеєфікації обраних пам'яток історії та пам'яток археології. Оформити результати у вигляді доповіді.

Література [2, 19, 23, 39, 46, 50, 57, 66, 67, 82, 90, 93, 96, 97, 99, 101].

Самостійна робота студентів: Визначення особливостей музеєфікації пам'яток історії та археології – 4 год.

Мета: дослідити особливості пам'яток історії, археології, та розуміти, як ці особливості впливають на музеєфікаційні процеси.

Завдання:

1. Користуючись літературою з теми, знайти світові приклади музеєфікації пам'яток історії та археології;

2. Засвоїти особливості музеєфікації пам'яток історії та археології.

Література [2, 19, 23, 39, 46, 50, 57, 66, 67, 82, 90, 93, 96, 97, 99, 101].

Тема 8. Особливості музеєфікації пам'яток садово-паркового, монументального мистецтв і ландшафтних пам'яток

Практичне заняття: Аналіз і подальше визначення методів музеєфікації окремих пам'яток архітектури, садово-паркового, монументального мистецтв і ландшафтних пам'яток України – 2 год.

Мета: виробити вміння визначати напрями та методи музеєфікації пам'яток архітектури, садово-паркового, монументального мистецтв і ландшафтних пам'яток України.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Опрацювати профільні ресурси Інтернету, запропоновану літературу. Скласти список пам'яток архітектури, садово-паркового, монументального мистецтв і ландшафтних пам'яток України, що можуть стати прикладом для виконання завдання.

2. Визначити особливості цих пам'яток, що впливають на проведення їх музеєфікації.

3. Провести оцінку обраних пам'яток за спеціальними критеріями для вибору напрямів і форм їх музеєфікації

4. Визначити напрями і форми музеєфікації обраних пам'яток, обґрунтувати свій вибір.

5. Розробити методику музеєфікації обраних пам'яток архітектури, садово-паркового, монументального мистецтв і ландшафтних пам'яток. Оформити результати у вигляді доповіді.

Література [5, 6, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 22, 24, 31, 33, 34, 37, 45, 56, 59, 61, 63, 64, 70, 71, 73, 76, 77, 78, 84, 85, 86, 89, 91, 92, 93, 94, 99].

Самостійна робота студентів: Визначення особливостей музеєфікації пам'яток архітектури, садово-паркового та монументального мистецтв, ландшафтних пам'яток – 4 год.

Мета: дослідити особливості пам'яток архітектури, садово-паркового та монументального мистецтв, ландшафтних пам'яток, та розуміти, як ці особливості впливають на музеєфікаційні процеси.

Завдання:

1. Користуючись літературою з теми, знайти світові приклади музеєфікації пам'яток архітектури, садово-паркового, монументального мистецтв і ландшафтних пам'яток;

2. Засвоїти особливості музеєфікації пам'яток архітектури, садово-паркового, монументального мистецтв і ландшафтних пам'яток.

Література [5, 6, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 22, 24, 31, 33, 34, 37, 45, 56, 59, 61, 63, 64, 70, 71, 73, 76, 77, 78, 84, 85, 86, 89, 91, 92, 93, 94, 99].

Заліковий модуль 3.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ З ПРОВЕДЕННЯ МУЗЕЄФІКАЦІЇ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК

Тема 9. Розробка проекту з музеєфікації історико-культурних пам'яток

Практичне заняття: Практика створення проекту музеєфікації на прикладі окремих історико-культурних пам'яток України – 2 год.

Мета: виробити вміння створювати музеєфікаційні проекти не залежно від виду пам'яток, їх характеристик, напрямів і форм їх музеєфікації.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Опрацювати профільні ресурси Інтернету, запропоновану літературу. Скласти список історико-культурних пам'яток України, що можуть стати прикладом для виконання завдання.

2. Спираючись на отримані знання, розробити схему проекту музеєфікації для обраної пам'ятки.

3. Обґрунтувати розроблений проект.

Література [1, 14, 15, 25, 26, 27, 28, 30, 36, 40, 43, 60, 85, 88, 100].

Самостійна робота студентів: Практика створення проекту музеєфікації історико-культурних пам'яток – 4 год.

Мета: самостійно розібрати структуру музеєфікаційного проекту, розуміти сутність і необхідність реалізації його складових.

Завдання:

1. Користуючись літературою з теми, знайти світові приклади розробки проектів музеєфікації;

2. Засвоїти значення всіх етапів музеєфікаційного проекту.

Література [1, 14, 15, 25, 26, 27, 28, 30, 36, 40, 43, 60, 85, 88, 100].

Тема 10. Музеєфіковані пам'ятки як об'єкти туристичної індустрії

Семінарське заняття: Історико-культурні пам'ятки України як об'єкти туристичної індустрії (на прикладі окремих об'єктів) – 2 год.

Мета: засвоїти необхідність музеєфікації історико-культурних пам'яток як процесу, що перетворює пам'ятку на об'єкт екскурсійного відвідування – продукт туристичної індустрії.

Питання:

1. Туристична індустрія України. Види туризму, що використовують об'єкти історико-культурної спадщини.

2. Об'єкт історико-культурного туризму, його складові.

3. Як створювати туристичний продукт на основі історико-культурних пам'яток.

4. Оцінка ефективності розвитку різноманітних видів туризму, створюваних на основі використання історико-культурної спадщини.

Література [5, 14, 17, 21, 22, 38, 40, 44, 60, 63, 71, 88, 100].

Практичне заняття: Практика створення туристичних маршрутів на основі використання історико-культурних пам'яток – 2 год.

Мета: виробити вміння аналізувати сукупність історико-культурних пам'яток з метою залучення їх до туристичної

індустрії та вміння створювати різновидові туристичні маршрути на основі використання об'єктів історико-культурної спадщини.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Отримати спеціально розроблений ілюстративний матеріал, що складається з карти-схеми та переліку запропонованих об'єктів історико-культурної спадщини.

2. Визначити місцезнаходження запропонованих об'єктів історико-культурної спадщини та нанести їх на карту.

3. Аналізувати дані щодо відстані, місцезнаходження пам'яток, наявності транспортного сполучення, розмірів і значення населених пунктів. На основі отриманих результатів розробити найбільш оптимальні туристичні маршрути, які б охоплювали всі запропоновані об'єкти.

4. Накреслити розроблені маршрути на карті-схемі.

Література [2, 7, 9, 11, 16, 17, 21, 22, 27, 30, 32, 44, 60, 65, 79, 83, 86, 95, 101].

Самостійна робота студентів: Історико-культурні об'єкти як складова розвитку туристичної індустрії в Україні – 4 год.

Мета: самостійно засвоїти взаємовідносини між туристичною індустрією та музеєфікованими пам'ятками, розуміти, що музеєфіковані пам'ятки є туристичним продуктом.

Завдання:

1. Користуючись літературою з теми, ознайомитись з практикою створення туристичних маршрутів на основі історико-культурного надбання;

2. Засвоїти методика залучення об'єктів історико-культурної спадщини до туристичної індустрії.

Література [5, 14, 17, 21, 22, 38, 40, 44, 60, 63, 71, 88, 100].

Тема 12. Методика оцінювання ефективності функціонування музеєфікованих пам'яток історії і культури

Практичне заняття: Розрахунок ефективності функціонування музеєфікованих пам'яток історії і культури (на прикладі окремих об'єктів) – 2 год.

Мета: виробити вміння розраховувати ефективність музеєфікації окремих пам'яток історії та культури.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1.Отримати спеціально розроблене завдання, яке містить умови щодо напрямку, форми і методів музеєфікації окремих пам'яток різних видів.

2.За допомогою отриманих знань та конспектів розрахувати, наскільки ефективною буде музеєфікація за запропонованими умовами в кожному конкретному випадку.

3.Обґрунтувати отримані висновки.

Література [20, 26, 27, 30, 39, 43, 100].

Самостійна робота студентів: Ефективність функціонування пристосованих до екскурсійного відвідування пам'яток як складова частина музеєфікаційного проекту – 4 год.

Мета: засвоїти користування методикою оцінювання ефективності функціонування музеєфікованих пам'яток історії та культури

Завдання:

1.Користуючись літературою з теми, ознайомитись з практикою розрахунку ефективності функціонування музеєфікованих пам'яток;

2.Засвоїти методику розрахунку.

Література [20, 26, 27, 30, 39, 43, 100].

Заліковий модуль 4.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД МУЗЕЄФІКАЦІЇ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК

Тема 13. Загальноосвітний досвід музеєфікації пам'яток

Семінарське заняття: Музеєфікація пам'яток усіх видів у різних країнах світу – 2 год.

Мета: розглянути досвід музеєфікації пам'яток історії, археології, архітектури, садово-паркового та монументального мистецтва, ландшафтних пам'яток у різних країнах світу.

Питання:

1.Музеєфікація в країнах Західної та Східної Європи.

2.Музеєфікація пам'яток історії в Північній і Південній Америці.

3.Досвід з музеєфікації пам'яток країн Азії.

4.Використання об'єктів історико-культурної спадщини в туристичній індустрії серед країн Африки.

Література [15, 17, 29, 35, 36, 42, 43, 47].

Самостійна робота студентів: Вивчення загальноосвітнього досвіду музеєфікації пам'яток – 2 год.

Мета: самостійно засвоїти загальноосвітній досвід музеєфікації пам'яток і підготуватись до відповідей на семінарському занятті.

Завдання:

1. Користуючись літературою з теми, ознайомитись зі світовою практикою музеєфікації історико-культурних пам'яток;

2. Підготуватись до відповідей на семінарському занятті.

Література [15, 17, 29, 35, 36, 42, 43, 47].

Тема 15. Досягнення й прорахунки музеєфікації в Україні

Семінарське заняття: Сучасна практика музеєфікації в Україні – 2 год.

Мета: дослідити розвиток музеєфікаційних процесів в Україні на сучасному етапі.

Питання:

1. Аналіз сучасного стану музеєфікації в Україні.

2. Характеристика музеєфікаційних процесів на заході країни.

3. Характеристика музеєфікаційних процесів на сході країни.

4. Динаміка музеєфікаційних процесів в центральних регіонах.

5. Досягнення сучасної вітчизняної музеєфікації.

Література [2, 4, 10, 12, 16, 17, 18, 24, 27, 28, 29, 30, 32, 36, 38, 43, 61, 84, 100].

Самостійна робота студентів: Вивчення вітчизняного досвіду музеєфікації пам'яток – 2 год.

Мета: самостійно засвоїти вітчизняний досвід музеєфікації пам'яток і підготуватись до відповідей на семінарському занятті.

Завдання:

1. Користуючись літературою з теми, ознайомитись практикою музеєфікації історико-культурних пам'яток в Україні;

2. Підготуватись до відповідей на семінарському занятті.

Література [2, 4, 10, 12, 16, 17, 18, 24, 27, 28, 29, 30, 32, 36, 38, 43, 61, 84, 100].

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З КУРСУ „ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МУЗЕЄФІКАЦІЇ”

Самостійна робота студентів з курсу «Теорія та практика музеєфікації» складається з двох частин:

1. самостійна робота в перебігу підготовки до семінарів і практичних занять;
2. самостійна робота у процесі написання реферату з обраної теми.

Протягом підготовки до семінарів та практичних занять основне завдання – це закріплення та поглиблення знань, що придбані на лекціях. Для цього студенту необхідно:

1. твердо засвоїти поняття музеєфікації, сучасне змістовне наповнення цього терміну;
2. розглянути напрямки та відповідні їм форми, за якими здійснюється музеєфікація історико-культурних пам'яток, чітко розуміти вимоги до вибору;
3. опанувати критерії оцінки, за якими відбувається вибір відповідних форм музеєфікації історико-культурних пам'яток;
4. приділити увагу особливостям пам'яток історії, археології, архітектури, садово-паркового та монументального мистецтва, ландшафтних пам'яток, та розуміти, як ці особливості впливають на музеєфікаційні процеси;
5. ретельно розібрати структуру музеєфікаційного проекту, розуміти сутність і необхідність реалізації його складових;
6. твердо засвоїти взаємовідносини між туристичною індустрією та музеєфікованими пам'ятками, розуміти, що музеєфіковані пам'ятки є туристичним продуктом;
7. вміти користуватися методикою оцінювання ефективності функціонування музеєфікованих пам'яток історії та культури;
8. розумітися на світовому досвіді в галузі музеєфікації та вміти використовувати цей досвід;
9. простежувати сучасні тенденції в галузі музеєфікації пам'яток історії та культури України та вміти планувати напрямки розвитку музеєфікації в руслі цих тенденцій.

Протягом написання реферату з обраної теми студенту слід:

По-перше: на основі матеріалу, що зафіксований у конспекті лекцій, скласти попередній план реферату;

По-друге: ознайомитися з мінімумом літератури, яка рекомендована викладачем для написання реферату;

По-третє: підібрати й проробити необхідну додаткову літературу;

По-четверте: скорегувати план, а потім написати текст реферату;

По-п'яте: перед дзеркалом потренувати доповідь за темою реферату.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Шкала оцінювання:

90-100 балів – відмінно (A);

75-89 балів – добре (BC);

60-74 бали – задовільно (DE);

35-59 балів – незадовільно з можливістю повторного складання (FX);

1-34 бали – незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F)

Визначення рейтингу навчальної діяльності студента з дисципліни

I семестр

Модуль 1 (поточне тестування)				Модуль 2 (поточне тестування)				Підсум- ковий контр- оль	Сума	
Зміст. мод. 1				Тест	Зміст. мод. 2				20	100
35				5	40					
T 1	T 2	T 3	T 4		T 5	T 6	T 7	T 8		
5	10	10	10		10	10	10	10		

II семестр

Модуль 3 (поточне тестування)		Модуль 4 (поточне тестування)		Підсум- ковий контр- оль	Сума	
Зміст. мод. 3		Тест	Зміст. мод. 4		20	100

50				5	25					
T 9	T10	T11	T12		T 13	T14	T15	T16		
20	10	10	10		5	5	10	5		

Шкала нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

- підсумковий контроль – 20 балів;
- рубіжне тестування – 5 балів;
- реферат – 10 балів;
- доповідь на семінарському занятті – 5 балів;
- звіт про практичну роботу – 10 балів;
- присутність на лекції або семінарі – 0,5 бала за дві академічних години.

Методичне забезпечення: опорні конспекти лекцій, комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, демонстраційний матеріал до курсу, ілюстративні матеріали.

VIII. СПИСОК ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Актуальні питання виявлення і дослідження пам'яток історії та культури (на матеріалах Зводу пам'яток історії та культури України). Част. 2 / Ред. кол.: П.Т. Тронько, В.О. Горбик, Е.М. Піскова. К.: Ін-т історії України НАН України, 1999. 255 с.
2. Аракелян М.А. Методичні рекомендації щодо музеєфікації археологічних об'єктів / М.А. Аракелян, Т.П. Заклунна, В.І. Ключко // Праці НДІ пам'яток охоронних досліджень. Вип 3. С. 54-78.
3. Архипова Є. О., Клевчук О. О. Державне регулювання у сфері охорони культурної спадщини України. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 13-14. С. 51–57.
4. Архітектура. Короткий словник-довідник / За загальною редакцією А.П. Мардера. Київ : Будівельник, 1995. 333 с.
5. Асеев Ю.С. Архітектурні пам'ятки України. К., 1970. 88 с.

6. Асеев Ю.С. Розповіді про архітектурні скарби. К., 1975. 184 с.
7. Бабарицька В. Ескурсознавство і музеєзнавство. Київ: Альтерпрес, 2007. 464 с.
8. Барановська Н. М. Національна історико-культурна спадщина в системі історичної спадщини та викликів сучасної глобалізації // *Historical and Cultural Studies*. 2016. Vol. 3. No 1. P. 7 – 12.
9. Береговський О.Б. Окремі аспекти організації вивчення та збереження культурної спадщини: порівняння вітчизняного та зарубіжного досвіду // Міжнародний досвід охорони культурної спадщини та пам'яткоохоронне законодавство України: Матеріали конф. Київ : Стилос, 2002. С. 41– 49.
10. Берлач О. П. Принципи історико-архітектурного формування фортифікаційних комплексів Волині. Л.: Національний ун-т «Львівська політехніка», 2008. 18 с.
11. Бондарець О. Музеї: збереження спадщини, осмислення минулого, формування ідентичності // *Наукові записки НАУКМА : науковий журнал : щорічник*. Київ, 2021. С. 106-112.
12. Брич М. Музеєфікація пам'яток архітектури та містобудування як засіб збереження історико-культурної спадщини // *Historical and Cultural Studies*. 2015. Vol. 2. No 1. P. 31 – 35.
13. Брич М. Музеєфікація пам'яток архітектури та містобудування як засіб збереження історико-культурної спадщини. Історико-культурна спадщина в демократичному суспільстві: сприяння діалогу, примиренню та відповідальності: Тези II Міжнародної науково-практичної конференції. Львів, Україна, 17–18 квітня 2015. Львів : Національний університет «Львівська політехніка». с. 78–82.
14. Вечерський В.В. Пам'ятки містобудування й архітектури України та перспективи їх використання як туристичних ресурсів // *Туристично-краєзнавчі дослідження*. 1998. Т. I. С. 63 – 68.

15. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України. Теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць. Київ: НДТІАМ, 2003. 560 с.
16. Водзинський Є. Є. Охорона ландшафтів як складова збереження культурної спадщини // Праці Науково-дослідного інституту пам'яткоохоронних досліджень. Київ, 2010. Вип. 5 : Присвячується 100-річчю з дня народження Григорія Логвина. С. 301-317.
17. Воловик Л. М. Використання об'єктів культурної спадщини в рекреаційно-туристській діяльності України: сучасний стан і тенденції // Економічний вісник університету : збірник наукових праць учених та аспірантів. Переяслав-Хмельницький, 2016. Вип. 28/1. С. 91-97.
18. Ворон В. Крашевський, Липинський, Стравінський... або Метаморфози збереження та використання історико-культурної спадщини на українсько-польському пограниччі // Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи : науковий збірник. Луцьк, 2017. Т. 7. С. 115-119.
19. Воронцова О. А. Музеєфікація печерних комплексів у Києві // XV Несторівські студії. Новітні дослідження джерел з середньовічної історії України (XI–XIV ст.): матеріали наукової конференції (10 листопада 2017 р.) Київ: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. С. 4 – 8.
20. Габрель М.М. До вдосконалення методики оцінки пам'яток архітектури // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Архітектура. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. С. 25 – 29.
21. Гайдук А.Б. Популяризація національної історико-культурної спадщини як стратегічний напрям розвитку туризму // Вісник НУ «Львівська політехніка». Архітектура. Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2005. С. 96–101.
22. Гарнік Т. М. Охорона, регенерація та використання архітектурного потенціалу в контексті розвитку історичного регіону (на прикладі Черкаської області). Х., 2007. 20 с.

23. Гнера, В. А. Музеєфікація пам'яток археології у міському середовищі // *Opus Mixtum*. 2016. №4. Р. 208–217.
24. Гончаров О. Перспективи використання історико-культурних пам'яток регіонів України в туристичній галузі (на прикладі культурної спадщини міста Немирова Вінницької області) // *Етнічна історія народів Європи: збірник наукових праць*. Київ, 2017. Вип. 52. С. 67–71.
25. Горбик В.О. Пам'ятки України: проблеми збереження. К. 1998. 42 с.
26. Грабовецький В. С. Пропагуючи – зберігаємо / В.С. Грабовецький // *Пам'ятки України*. 1971. № 3. С. 24 – 25.
27. Гріффен Л. О., Тітова О. М. Використання об'єктів культурної спадщини // *Сіверщина в історії України*. 2015. Вип. 8. С. 6 – 9.
28. Денисенко Г. Проблеми охорони і збереження вітчизняної культурної спадщини в сучасному суспільстві // *Краєзнавство: науковий журнал*. Київ, 2009. № 1/2. С. 151-168
29. Дмитрік Н. О. Напрямки реновації промислових об'єктів // *Архітектурний вісник КНУБА*. 2017. № 13. С. 464 – 468.
30. Дослідження, збереження та популяризація пам'яток історико-культурної спадщини України: зб. матеріалів круг. ст. (м. Переяслав, 20 квітня 2020 р.). Переяслав (Київ. обл.), 2020. 211 с.
31. Жукова О. Сучасні практики ревіталізації пам'яток палацово-паркової архітектури (на прикладі палацу Лянцкоронських-Урбанських ХІХ – поч. ХХ ст. в с. Тартаків Львівської обл.). *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музеєзнавство і пам'яткознавство*. 2019. № 2(2). С. 105–113.
32. Збереження природної, історичної та культурної спадщини як фактор формування національної свідомості : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ : Центр екологічної освіти та інформації, 2005. 236 с.
33. Звіряка А. І. До питання виявлення, дослідження, збереження та використання ландшафтних об'єктів культурної спадщини // *Праці Центру пам'яткознавства*. 2014. Вип. 26. С. 25 –

34. Звіряка А. І. Ландшафтні об'єкти культурної спадщини. Вітчизняний та зарубіжний досвід визначення та збереження // Сіверщина в історії України. 2013. Вип. 6. С. 25 – 27.
35. Іванюк О. Музеефікація військової історичної спадщини в Наддніпрянській Україні та Криму в XIX – на початку XX ст. // Київські історичні студії, 2018. №2 (7) С. 81-88.
36. Ієвлева В.П. Методичні рекомендації щодо музеефікації нерухомих пам'яток науки і техніки // Праці НДІ пам'яткоохоронних досліджень. 2008, вип. 2. С. 14 – 28.
37. Історія української архітектури / Ю. С. Асєєв, В. В. Вечерський, О. М. Годованюк та ін.; За ред. В. І. Тимофієнка. Київ: Техніка, 2003. 472 с.
38. Каднічанська М. Я. Використання історико-культурної спадщини національних природних парків Львівської області у туризмі // Географія та туризм : науковий збірник. Київ, 2014. Вип. 31. С. 101-109.
39. Кепін Д. В. Музеефікація об'єктів археологічної спадщини в Європі: на прикладі пам'яток первісної культури. Київ : Центр пам'яткознав. НАНУ та УТОПК : Максименко М. Т., 2005. 175 с.
40. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. 312 с.
41. Клименко І., Смольнікова С. Оцінка пам'яток історії, архітектури та містобудування. Київ: «АртЕк», 2006. 264 с.
42. Консервація і реставрація об'єктів культурної спадщини / за ред. І. Прокопенко. Київ: Самміт-книга, 2021. 436 с.
43. Концепція збереження спільної культурної та історичної спадщини шляхом музеефікації : монографія / Л. О. Чухрай, С. Ж. Пустовалов ; рецензенти: Г. Ю. Івакін, С. Я. Ольговський. Київ : [НАКККіМ], 2014. 204 с
44. Корнієнко В. Методика використання в туризмі пам'яток етнічної історико-культурної спадщини України // Етнічна історія народів Європи : збірник наукових праць. Київ, 2006. Вип. 21. С. 119-124
45. Коротун І. В. Архітектурні об'єкти Всесвітньої культурної спадщини ЮНЕСКО в Україні: проблеми, задачі та тенденції

організації збереження і управління // Сучасні проблеми архітектури та містобудування : науково-технічний збірник. Київ, 2015. Вип. № 41. С. 103-107.

46. Костенко О. Музеєфікація археологічних матеріалів з курганів Дніпропетровської обл. Київ, 2013. 92 с.

47. Кот С. І. Про стан збереження культурної спадщини України (Інформаційноаналітичні матеріали до парламентських слухань «Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні» 18 квітня 2018 р.). Київ: Інститут історії України НАН України. 43 с.

48. Кот С. І. Історико-культурна спадщина України: проблеми дослідження і збереження. Київ, 1998. 400 с.

49. Котляр Є. Увічнення спадщини: стан, збереження та презентації синагогальних розписів в Україні // Єврейська культурна спадщина України : матеріали міжнар. наук. конф., Київ, 26-27 жовт. 2016 р. Київ : Дух і Літера, 2018. С. 56-79.

50. Крахмальна Т. В., Кепін Д. В. Музеєфікація пам'яток плейстоцену України // Наукові записки державного природознавчого музею. 2011. Вип. 27. С. 3 – 13.

51. Крупа І. П. Проблеми збереження та використання історико-культурної спадщини України // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : збірник наукових праць. Київ, 2012. Вип. 28. С. 176-183.

52. Кудерська Н. І. Охорона та збереження природної та культурної спадщини України // Європейські перспективи. 2012. № 2. Ч. 2. С. 122 – 130.

53. Курило Т.В. Правова сторона культурної спадщини України. Львів: Львівський юридичний інститут МВС України, «Новий світ – 2000», 2014. 152 с.

54. Куцевич В. В. Пам'ятка – середовище - сучасне використання // Будівництво України. 1994. № 5 – 6. С. 19 – 22.

55. Лесик О. В. Замки та монастирі України. Львів: Світ, 1993. 176 с.

56. Лесик О. Пристосування пам'яток архітектури до нових потреб: сучасна проблематика // Архітектурна спадщина Волині. 2014. № 4. С. 22 – 26.
57. Лизун О. Сучасний стан і перспективи збереження палеолітичних пам'яток Середнього Подніпров'я // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ. 2016. С. 35-37.
58. Ликова О. Г. Музеєфікація приватної збірки родини Китришів як спосіб збереження гончарної спадщини майстра // Сіверщина в історії України : збірник наукових праць. Київ; Глухів, 2019. Вип. 12. С. 432-434.
59. Лисий І. Вектори музеєфікації замків Івано-Франківщини // Військово-історичний меридіан. Електронний науковий фаховий журнал. 2017. № 16. С. 75–87.
60. Любіцева О. О. Музейний туризм: навчальний посібник. Київ: КНУ імені Т. Г. Шевченка, 2021. 150 с.
61. Манько М. П. Особливості створення музейної експозиції в пам'ятках давнього зодчества (за матеріалами князівського замку XVI ст. у м. Острозі) // Проблеми музеєзнавства та історичного краєзнавства. Харків, 1993. С. 28–29.
62. Марценюк Л. В. Збереження історичної залізничної спадщини в контексті захисту національних інтересів України // Економіка та держава : міжнародний науково-практичний журнал. Київ, 2015. № 9. С. 28-32.
63. Мацюк О. Я. Замки і фортеці Західної України. Львів: Ц. Європи, 1997. 160 с.
64. Мерінг В. О. Проблема збереження архітектурної спадщини України (за матеріалами палацу Мерінгів у Старих Прилуках) // Гілея : науковий вісник: збірник наукових праць: історичні науки, філософські науки, політичні науки. Київ, 2017. Вип. 122 (№ 7). С. 96-101.
65. Музеєфікація історії: оборона Києва у 1941 році: Зб. матеріалів науково-практичної конференції «Музеєфікація історії: оборона Києва у 1941 році», м. Київ, 13 листопада 2018 р. / Київська обласна державна адміністрація; Національна академія

керівних кадрів культури і мистецтв; Український інститут
воєнної історії. Київ : НАККІМ, 2018. 119 с.

Непомнящих В. Ю. Історико-правовий аспект становлення
захисту та збереження археологічної спадщини України // Наука і
правоохорона: науковий журнал. Київ, 2021. № 1 (51). С. 32-41.

66. Нераденко Т. М. Молухів Бугор: до питання музеєфікації
відомої археологічної пам'ятки України // Гуманітарний вісник.
2020. Число 33. С. 32 – 43.

67. Орленко М. І. Законодавча база, державний облік,
збереження і охорона нерухокої культурної спадщини // Містобудування та територіальне планування : науково-технічний
збірник. Київ, 2017. Вип. № 64. С. 240-250.

68. Охорона історико-культурної спадщини України на
сучасному етапі: концептуальна розробка УТОПШК // Пам'ятки
України. 1993. № 1 – 6. С. 164 – 171.

69. Палац Сенявських – Чарторийських в Меджибожі.
Історико-архітектурні дослідження та реставрація. 2018 рік /
Впоряд. І. Западєнко. Житомир: Видавець О. О. Євенок, 2018. 80
с.

70. Пам'ятки архітектури та містобудування України:
Довідник Державного реєстру нац. надбання / В.В. Вечерський, та
ін. Київ : Техніка, 2000. 664 с.

71. Пацюк В. Музеєфікація об'єктів індустріальної спадщини
Кривбасу як напрямок розвитку індустріального туризму // Праці
науково-дослідного інституту пам'яткоохоронних досліджень.
Випуск 6. Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2011.
С. 467 – 478.

72. Петрушенко В.Л. Проблема виявлення і використання
духовного потенціалу давніх архітектурних споруд // Вісник
Національного університету «Львівська політехніка».
Архітектура. Львів: Видавництво Національного університету
«Львівська політехніка», 2005. С. 29 – 31.

73. Піскун В. М. Проблеми охорони та використання
культурної спадщини в Україні (середина 70-х - початок 90-х
років ХХ ст.). Київ, 1995. 26с.

74. Поливач К.А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України. Київ : Інститут географії НАН України, 2012. 208 с.
75. Прибега Л. Архітектурна спадщина України: пам'яткоохоронний аспект. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2015. 237 с.
76. Прибега Л. В. Форма, образ, функція пам'яток архітектури // Архітектура України. 1992. № 1. С. 19 – 21.
77. Прибега Л.В. Пам'ятки містобудування: класифікація та методи охорони // Проблеми регенерації історичної забудови заповідних територій населених пунктів України: Матеріали міжн. наук.-практ. конф. Київ, 1994. С. 31.
78. Присяжнюк О. М. Охорона культурної спадщини. Навчальний посібник. Ч. 1. Одеса : Ун т Ушинського, 2019. 226 с.
79. Проблеми захисту і охорони культурної спадщини: Матеріали наук.-практ. конф. К., 1995. 28 с.
80. Проблеми регенерації історичної забудови заповідних територій населених пунктів України: Матеріали міжн. наук.-практ. конф. Київ, 1994. 89 с.
81. Пустовалов С. Ж., Чухрай Л. О. Потенційні можливості музеєфікації пам'яток кам'яної доби на території України // Наукові записки. 2007. Том 62. Теорія та історія культури. С.28–38.
82. Радзівеський В. О. Окремі проблеми відродження та збереження історичної спадщини України у аспектах культури і субкультури // Праці Центру пам'яткознавства: збірник наукових праць. Київ, 2014. Вип. 25. С. 288-296.
83. Ремешило-Рибчинська О.І. Архітектура магнатських резиденцій XVII – XVIII ст. і специфіка їх просторового наповнення // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». 2007. № 542. С. 45 – 51.
84. Ремешило-Рибчинська О.І. Окремі аспекти «Концепції відновлення архітектурного образу і функцій резиденції с. Підгірці» // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». 2005. № 531. С. 37-48.
85. Реновація промислової забудови та її адаптація до сучасного міського середовища / Ю. І. Гайко, Є. Ю. Гнатченко, О.

- В. Завальний, Е. А. Шишкін; за заг. ред. Ю. І. Гайка, Е. А. Шишкіна. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 353 с.
86. Руденко Л. Г. Збереження і використання культурної спадщини в Україні: проблеми та конструктивні пропозиції // Український географічний журнал : науково-теоретичний журнал. Київ, 2018. № 2 (102). С. 51-61.
87. Рутинський М. Й. Замковий туризм в Україні. Київ, 2007. 431 с.
88. Салата С. А. Музеєфікація пам'яток історії та архітектури на прикладі астрономічної обсерваторії Київського національного університету // Університетські музеї: європейський досвід та українська практика : збірка пр. Міжнар. наук.-практ. конф. (6-7 жовт. 2011 р., м. Київ). Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2012. С. 328 – 337.
89. Сердюк О. Музеєфікація комплексних пам'яток // Праці НДІ пам'яткоохоронних досліджень. 2009. Вип. 3. С. 43 – 68.
90. Сидорчук Т. М. Історико-архітектурні пам'ятки Києво-Могилянської академії: збереження та музеєфікація // Жовківські читання 2015: збірник статей третьої наукової конференції «Музей в сучасному світі» (26-27 серпня 2015 р.). Львів: РАСТР-7, 2015. С. 126.
91. Сольона І. В., Авдєєва М. С. Особливості музеєфікації архітектурної спадщини // Проблеми розвитку міського середовища. 2019. Вип. 2 (23). С. 140 – 149.
92. Соченко В. І. Деякі питання охорони та збереження унікальних пам'яток архітектурної археології // Архітектурний вісник КНУБА. 2014. Вип. 4. С. 92 – 98.
93. Стріленко Ю.М. Наукова реставрація в Україні – досвід та практика ведення робіт на пам'ятках // Міжнародний досвід охорони культурної спадщини та пам'яткоохоронне законодавство України: матеріали конф. Київ : Стилос, 2002. С. 125 – 133.
94. Терес Н. Розвиток сільського зеленого туризму та його вплив на збереження етнокультурної самобутності українського народу // Етнічна історія народів Європи : збірник наукових праць. Київ, 2012. Вип. 37. С. 18-26

95. Титова О. М. Дефініція поняття «археопарк» // Археологічний літопис Лівобережної України. 2003. № 2. С. 5-13.
96. Титова О. М. Проблеми музеєфікації нерухомих пам'яток кам'яного віку України // Кам'яна доба України. 2003. Вип. 4: До 130 - річчя відкриття Гінцівської стоянки. С. 102-111.
97. Царенко С.О. До проблеми критеріальності визнання об'єктів предметного довкілля пам'ятками історії та культури // Архітектурна спадщина України. 1996. № 3. Ч. 2. С. 238 – 244.
98. Чайка Р. Давньоруське місто Щекотин: проблеми дослідження та музеєфікація // Історична та культурна спадщина Жовкви та Жовківщини: нові дослідження : матеріали науково-практичного семінару. Жовква, 2001. С. 17–19.
99. Чорненька С. І. Організація туристичної індустрії. Київ : Атика, 2006. 246 с.
- 100/ Чухрай Л. О. Найвизначніші пам'ятки археології України. Перспективи розвитку нових видів туризму / За заг. ред. Г. Сороки; ПП «Рекламне агенство «Акваріум»; Львів, 2021. 172 с.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

Ансамблеві музеї – музеї, діяльність яких базується в першу чергу на ансамблях нерухомих пам'яток архітектури, історії, природи.

Визначні місця – топографічне визначені зони або ландшафти, природні, природно-антропогенні витвори, що донесли до нашого часу цінність з антропологічного, археологічного, естетичного, етнографічного, історичного, мистецького, наукового чи художнього погляду.

Екомузей – це тип середовищних музеїв, спрямованих в першу чергу на вирішення насущних соціальних, економічних, культурних проблем спільноти на основі його активного включення у роботу по збереженню і використанню всіх видів своєї спадщини.

Економічна ефективність експлуатації музеєфікованих пам'яток – економічна доцільність, вигода і отримання прибутку

від експлуатації музеєфікованих пам'яток як туристичного продукту.

Живий музей – середовищний музей чи установа музейного типу, що зберігає об'єкти матеріального і нематеріального спадщини в природній для них природної та історико-культурному середовищі в умовах підтримки їх споконвічних функцій і постійної актуалізації.

Історико-культурна цінність – сукупність історичної, наукової, меморіальної, естетичної та художньої цінностей, якими володіє пам'ятник.

Історико-культурний заповідник – форма збереження історико-культурних пам'яток, яка передбачає вилучення об'єктів та навколишніх територій з усіх видів господарювання з встановленням на території пам'ятника спеціального режиму та його всебічного дослідження, збереження для нащадків і соціокультурного використання.

Історичне населене місце – населене місце, яке зберегло повністю або частково історичний ареал і занесене до Списку історичних населених місць України

Історичний ареал населеного місця – частина населеного місця, що зберегла старовинний вигляд, розпланування та форму забудови, типові для певних культур або періодів розвитку;

Музеєфікація – сукупність науково обґрунтованих заходів щодо приведення об'єктів культурної спадщини у стан, придатний для екскурсійного відвідування.

Музей – культурна форма, історично вироблена людством задля збереження, актуалізації та трансляції майбутнім поколінням найбільш цінної частини культурної та природної спадщини.

Музей-заповідник – особлива група музеїв просто неба, які створюються на основі нерухомих пам'яток, музеєфікованих на місці їх знаходження з збереженням або відновленням історико-культурного та природного середовища.

Комплекси (ансамблі) – топографічне визначені сукупності окремих або поєднаних між собою споруд різного призначення, що відзначаються своєю архітектурою та органічним зв'язком з ландшафтом.

Композиція – це витвір, об'єднання елементів в єдине ціле за законами гармонії та краси.

Консервація – сукупність науково обгрунтованих заходів, які дозволяють захистити об'єкти культурної спадщини від подальших руйнувань і забезпечують збереження їхньої автентичності з мінімальним втручанням у їхній існуючий вигляд;

Ландшафтні пам'ятки – природні території, які мають історичну цінність.

Містобудівне розташування – це місцезнаходження пам'ятки по відношенню до населеного пункту, його частин, вулиць, доріг, будівель.

Об'єкти туристичної інфраструктури – сукупність об'єктів, що забезпечують комфортне перебування, відпочинок і розваги туриста, зумовлені розвитком туристичної індустрії.

Об'єкт культурної спадщини – місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їхні частини, пов'язані з ними території чи водні об'єкти, інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінність з антропологічного, археологічного, естетичного, етнографічного, історичного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність;

Пам'ятка – об'єкт культурної спадщини національного або місцевого значення, який занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

Пам'ятки археології – городища, кургани, залишки стародавніх поселень, стоянок, укріплень, військових таборів, виробництв, іригаційних споруд, шляхів, могильники, культові місця та споруди, мегаліти, наскальні зображення, ділянки історичного культурного шару, поля давніх битв, рештки життєдіяльності людини, що містяться під водою;

Пам'ятки архітектури та містобудування – історичні центри, вулиці, квартали, площі, архітектурні ансамблі, залишки давнього планування та забудови, окремі архітектурні споруди, а також пов'язані з ними твори монументального, декоративного та образотворчого мистецтва;

Пам'ятки історії – будинки, споруди, їхні комплекси (ансамблі), окремі поховання та некрополі, визначні місця,

пов'язані з важливими історичними подіями, з життям та діяльністю відомих осіб, культурою та побутом народів;

Пам'ятки монументального мистецтва – твори образотворчого мистецтва, як самостійні (окремі), так і ті, що пов'язані з архітектурними, археологічними чи іншими пам'ятками або з утворюваними ними комплексами (ансамблями);

Пам'ятки садово-паркового мистецтва – поєднання паркового будівництва з природними або створеними людиною ландшафтами;

Реабілітація – сукупність науково обґрунтованих заходів щодо відновлення культурних та функціональних властивостей об'єктів культурної спадщини, приведення їх у стан, придатний для використання;

Реставрація – сукупність науково обґрунтованих заходів щодо укріплення (консервації) фізичного стану, розкриття найбільш характерних ознак, відновлення втрачених або пошкоджених елементів об'єктів культурної спадщини із забезпеченням збереження їхньої автентичності;

Середовищний музей – музейні установи, діяльність яких базується в першу чергу на музеєфікованих фрагментах природної та історико-культурного середовища. Основну роль відіграють збережені або відновлені взаємозв'язку між елементами середовища та елементами нематеріального спадщини.

Соціальна ефективність експлуатації музеєфікованих пам'яток – це затребуваність музеєфікованих пам'яток як нового туристичного продукту потенційними відвідувачами.

Традиційний характер середовища – історично успадкований вигляд та об'ємно-просторовий устрій історичного населеного місця.

Культурний туризм – мандрівка з метою відвідання історичних, культурних і природних пам'яток.

Туристичний продукт – комплекс турпослуг, необхідних для задоволення потреб туриста під час подорожі, тобто сукупність речових (товару) і нематеріальних (послуги) споживних вартостей.

Туристична індустрія – багатогалузевий комплекс, що займається створенням умов для мандрівок і відпочинку, тобто виробництвом так званого туристичного продукту.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Поняття „музеєфікації”. Місце музеєфікації серед заходів з охорони пам’яток.
2. Генеза та еволюція теорії музеєфікації
3. Історія розвитку музеєфікації пам’яток історії та культури за кордоном
4. Історія розвитку вітчизняної музеєфікації
5. Роль музеєфікації в Україні на сучасному етапі. Нові задачі та важливість музеєфікації
6. Напрямки музеєфікації: визначення, недоліки та переваги.
7. Форми музеєфікації – необхідність реалізації, недоліки і переваги.
8. Визначення історико-культурної цінності пам’яток як основа для подальшої музеєфікації. Складові частини історико-культурної цінності.
9. Необхідність у визначенні критеріїв оцінки пам’яток для встановлення напрямів і методів їх музеєфікації.
10. Характеристика містобудівного розташування
11. Характеристика навколишніх ландшафтів.
12. Технічний стан пам’ятки як основа для здійснення подальших робіт з музеєфікації.
13. Характер сучасного використання пам’яток
14. Важливість архітектурно-планувальних і об’ємно-просторових рішень для визначення нового функціонального призначення
15. Туризм і музейно-пам’яткоохоронна справа; існуючі проблеми, причини їх виникнення та шляхи подолання
16. Музеєфікація та туризм; визначення взаємозалежності та принципи взаємодії
17. Туристичні маршрути: визначення, принципи класифікації, види, методика створення і реалізації.
18. Характеристика музеєфікаційного проекту та його складові
19. Необхідність економічних засад пристосування пам’ятки до нових функцій

20. Фактори, що впливають на економічну доцільність музеєфікації
21. Характеристика соціальної ефективності експлуатації музеєфікованих об'єктів
22. Характеристика економічної ефективності експлуатації музеєфікованих об'єктів
23. Шляхи підвищення рентабельності музеєфікованих історико-культурних об'єктів
24. Цільовий ринок для музеєфікованих об'єктів
25. Необхідність реклами як складової частини проекту музеєфікації; види реклами
26. Засоби подання рекламної інформації
27. Формування попиту на новостворений продукт і його методи
28. Характеристика шляхів формування попиту на музеєфікований об'єкт
29. Музеєфікація пам'яток археології: шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.
30. Музеєфікація пам'яток історії: шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.
31. Музеєфікація пам'яток фортифікаційної архітектури: шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.
32. Музеєфікація пам'яток культової архітектури: шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.
33. Музеєфікація пам'яток міської архітектури: шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.
34. Музеєфікація пам'яток палацово-паркової та садибної архітектури: шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.
35. Музеєфікація пам'яток промислової архітектури: шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.
36. Музеєфікація пам'яток інженерної архітектури: шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.
37. Музеєфікація пам'яток монументального мистецтва: шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.
38. Музеєфікація пам'яток садово-паркового мистецтва: шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.

39. Музеефікація ландшафтних пам'яток: шляхи та напрямки, вимоги, проблеми реалізації.
40. Практика музеефікації пам'яток історії та культури на прикладі країн Західної Європи: досягнення та недоліки
41. Практика музеефікації пам'яток історії та культури на прикладі країн Східної Європи: досягнення та недоліки
42. Практика музеефікації пам'яток історії та культури на прикладі Росії: досягнення та недоліки
43. Практика музеефікації пам'яток історії та культури в Україні: досягнення та недоліки
44. Сучасні тенденції музеефікації в Україні
45. Перспективи і можливості музеефікації в Україні

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З КУРСУ „ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МУЗЕЄФІКАЦІЇ”

1. Визначте сучасне розуміння терміну „музеефікація”. Це:
 - а). Пристосування пам'ятки під музей
 - б). Пристосування пам'ятки до екскурсійного відвідування

в). Перетворення пам'ятки на об'єкт музейного показу

2. Розквіт музеєфікації в українській пам'яткоохоронній справі припадає на:

- а). 20-30-ті роки ХХ ст.
- б). 50-60-ті роки ХХ ст.
- в). 70-80-ті роки ХХ ст.

3. Вперше термін „музеєфікація” використав у своїх роботах відомий вчений – засновник вітчизняного музеєзнавства та пам'яткознавства:

- а). М. Біляшівський
- б). Ф. Шміт
- в). Й. Сіцинський

4. На сучасному етапі в музеєфікації виділяють:

- а). Лише два напрями
- б). Три напрями музеєфікації
- в). Музеєфікація має більш, ніж три напрями, що досі чітко не окреслені

5. Містобудівне розташування пам'ятки визначає:

- а). Містобудівне оточення пам'ятки
- б). Розташування пам'ятки по відношенню до населеного пункту
- в). Розташування пам'ятки в системі населеного пункту

6. Оцінка території з точки зору наявності вільного транспортного під'їзду та зручного пішохідного доступу відноситься до наступного критерію:

- а). Характеристика місцезнаходження
- б). Характеристика містобудівного розташування
- в). Характеристика навколишнього ландшафту

7. На доцільність проведення музеєфікації в першу чергу впливає:

- а). Технічний стан пам'ятки
- б). Сучасне використання

в). Містобудівне розташування

8. До напрямку використання історико-культурних пам'яток в туристичній індустрії відноситься наступна форма:

а). Розміщення музею на території пам'ятки

б). Організація заповіднику

в). Будівництво готелю в місцях, поряд зі значною кількістю історико-культурних об'єктів.

9. Головною особливістю пам'яток археології, що впливає на їх музеєфікацію, є:

а). Низький рівень збереженості

б). Невисока атрактивність

в). Руйнування пам'яток під час археологічних досліджень

10. Художня цінність історико-культурних пам'яток криється в:

а). Цілісності об'єкту

б). Оригінальній формі поверхні

в). Виразності зовнішніх форм

11. Установа музейного типу, що зберігає об'єкти матеріальної і нематеріальної спадщини в природному для них середовищі за умов підтримання їх споконвічних функцій і постійної актуалізації це:

а). Екомузей

б). Живий музей

в). Музей під відкритим небом

12. До напрямку використання під музеї історико-культурних об'єктів відноситься наступна форма:

а). Пристосування до екскурсійного відвідування без організації музею

б). Організація заповіднику

в). Розміщення на території пам'яток об'єктів туристичної інфраструктури

13. Для пристосування під об'єкти туристичної інфраструктури вибирають пам'ятки, що відповідають наступним умовам:

- а). Мають високу історико-культурну цінність та розташовані в системі населеного пункту
- б). Мають добрий технічний стан та відповідне об'ємно-просторове рішення
- в). Розташовані на живописному ландшафті з високими санітарно-гігієнічними оцінками природно-кліматичних факторів

14. Під характеристику навколишніх ландшафтів розуміють:

- а). Місцезнаходження по відношенню до населеного пункту
- б). Місцезнаходження на рельєфі
- в). Місцезнаходження по відношенню до об'єктів транспортної інфраструктури

15. Естетична цінність пам'ятки криється в:

- а). Зовнішніх формах
- б). Цілісності об'єкта
- в). Якісних характеристиках, що відповідають законам гармонії та краси

16. Найбільш ефективними методами з музеєфікації пам'яток археології є:

- а). Створення музею на їх території
- б). Створення музею під відкритим небом
- в). Залучення археологічних об'єктів до сфери впливу історико-культурних заповідників

17. Серед недоліків пристосування пам'яток під музеї є:

- а). Застосовується лише по відношенню до добре збережених об'єктів
- б). Потребує великої кількості різнопрофільних спеціалістів для забезпечення діяльності
- в). Унеможливорює вільний доступ до пам'ятки та всіх її складових

18. Вид пам'яток, який неможливо законсервувати в напівзруйнованому вигляді, бо для музеєфікації потребує реставрації або відновлення

- а). Пам'ятки археології
- б). Пам'ятки фортифікаційної архітектури
- в). Пам'ятки палацово-паркової архітектури

19. Археодром – це:

а). Археологічний музей під відкритим небом
б). Експериментальне поселення з реконструкцією давніх споруд

в). Парк розваг з використанням археологічної тематики

20. Найбільшу протяжність має такий туристичний маршрут:

- а). Радіальний
- б). Кільцевий
- в). Лінійний

21. Пам'ятки садово-паркового мистецтва не можна музеєфікувати наступним шляхом:

- а). Створення заповіднику на території пам'ятки
- б). Розташування музею
- в). Пристосування до екскурсійного відвідування

22. Особливістю пам'яток археології є:

- а). Архітектурний об'єм
- б). Невиразність форм
- в). Невеликі території

23. На композицію пам'яток впливають наступні показники:

- а). Рівень розвитку інженерно-будівельної техніки
- б). Вид використаних будівельних матеріалів
- в). Першопочатково функція споруди

24. На основі використання об'єктів істотко-культурної спадщини будуються наступні види туризму:

- а). Спортивний
- б). Релігійний

в). Меморіальний

25. Пам'ятки, що володіють високою естетичною цінністю навіть в напівзруйнованому вигляді:

- а). Пам'ятки палацово-паркової архітектури
- б). Пам'ятки фортифікаційної архітектури
- в). Пам'ятки культової архітектури

26. Непрямий попит формується за допомогою:

- а). Реклами
- б). Музейних співробітників
- в). Відвідувачів

27. Визначною особливістю пам'яток інженерної архітектури, що майже унеможлиблює їх музеєфікацію, є:

- а). Незадовільний технічний стан
- б). Невисокі показники історико-культурної цінності
- в). Використання на сучасному етапі за утилітарним призначенням

28. Найбільш відомий туристичний маршрут Росії, що охоплює пам'ятки фортифікаційної та культової архітектури епохи середньовіччя отримав назву:

- а). „Золота підкова Росії”
- б). „Золоте кільце Росії”
- в). „Золоте намисто Росії”

29. Вид туристичного маршруту, що має один початковий та багато кінцевих пунктів, це:

- а). Кільцевий туристичний маршрут
- б). Лінійний туристичний маршрут
- в). Радіальний туристичний маршрут

30. На сучасному етапі при музеєфікації історико-культурних об'єктів в Україні найбільше уваги приділяється пам'яткам:

- а). Давньоруської епохи
- б). Середньовічної епохи

в). Козацької епохи

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МУЗЕЄФІКАЦІЇ

Освітньо-професійна програма «Музеєфікація історико-культурної
спадщини»

Спеціальність 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство»

Галузь знань – 02 Культура та мистецтво

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Укладач:

Щербань Анатолій Леонідович,

доктор культурології,

завідувач кафедри історії, музеєзнавства та пам'яткознавства ХДАК

Друкується в авторській редакції

План 2022

Підписано до друку ???.2023 р. Формат 60x84/16

Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.

Ум. Друк арк. 1,99. Обл.-вид. арк. 2,08. Тираж 100. Зам . №

ХДАК, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4

Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК